

tardor 2022

Editorial

preguntes pel llinatge?

unes altres el bosc

neix, l'altra s'acaba.

Fill de Tideu, magnànim: ¿què em

*És com la lleva de les fulles, la dels homes.
Unes fulles el vent les escampa per terra, i*

*en esplet les fa néixer, i ve la primavera.
El mateix amb les lleves dels homes: l'una*

Amb les immortals paraules, en traducció de Jordi Cornudella, que Glauc adreça a Diomedes al cant sisè de la *Ilíada*, encetem el *Visat* de tardor del 2022. La vida dels homes és efímera, com ho són les fulles dels arbres, com les *feuilles mortes* de la fotografia que il·lustra la portada de la revista. Transcorre el temps, es succeeixen les estacions, arriba la tardor, evoquem els difunts, els deixem enrere, la vida continua... Ara fa un any que la directora d'aquesta revista ens va deixar. La Montserrat Camps, presidenta del jurat que va atorgar el VII Premi PEN de Traducció 2022, l'evocava amb aquestes emotives paraules en llegir el veredict:

No és possible, en aquest context, deixar d'esmentar una persona que en tenia molt, d'ofici, i també molt apassionament per la feina: la Montserrat Franquesa. Ella també parlava de la importància de fixar el text, i de la importància d'obrir bé la ment per entendre el que diu l'autor. Desapareguda massa d'hora, qui sap quantes traduccions seves hauríem pogut gaudir i ja no tindrem mai. Que la memòria de la seva dedicació perduri entre nosaltres.

La vida continua i hi ha fulles, com diu Homer, que el bosc farà renéixer amb la primavera. Que sigui així. El discurs de la Montserrat Camps el podeu llegir íntegrament al número de tardor que ara presentem, igual que els parlaments dels nominats en l'acte de lliurament del premi al Palau Robert, justament en el Dia Internacional de la Traducció.

Per primer cop, el guardó va recaure *ex aequo* en dues plomes insignes de la traducció: en Pere Lluís Font, pels *Pensaments i opuscles*, de Pascal; i en Feliu Formosa, per la versió del llibre *Als estatges de la mort*, de Nelly Sachs. Són dues traduccions ben diferents, però d'una qualitat extraordinària, triades entre una selecció de finalistes no menys extraordinària: Anna Casassas, per *Pedres a la butxaca*, de Kaouther Adimi; Xavier Farré, per *El senyor Cogito*, de Zbigniew Herbert, i Marta Pera, per *Apeirogon*, de Colum McCann.

Precisament, de la Marta Pera en podreu llegir també un article ben interessant sobre la seva traducció d'*Entre els actes*, de Virginia Woolf, un dels quatre que conformen el dossier que hem dedicat a l'autora britànica i que coincideix amb l'aparició en molt poc temps de diferència de *Cap al far*, a cura de Xavier Pàmies; *Diari d'una escriptora*, per Dolors Udina, i *Diaris*, en versió de Carlota Gurt. Són articles que permeten entendre millor la figura d'una artista complexa i polièdrica com Woolf.

D'altra banda, la poesia grega, l'antiga i la moderna, està de sort. Al llarg de l'any han aparegut traduccions de dos poetes moderns: *Orientacions*, del premi Nobel Odisseas Elitis, i *Metamorfosis de ciutats*, del xipriota Mikhalis Pierís, a cura de Pau Sabaté i Joaquim Gestí, respectivament, autors que s'afegeixen a la nòmina de poetes neogrecs a casa nostra.

I, al costat dels moderns, l'eterna bellesa dels clàssics. En aquest cas, de la poeta Safo, la traducció de la qual, a càrrec d'Eloi Creus, ha esdevingut un èxit editorial i un fenomen social en un món de sexualitats redefinides. El traductor fa una defensa sòlida i raonada de la necessitat de retraduir un clàssic com aquest.

Completen el número l'article que signa Maria Sempere, responsable de l'editorial Les Hores, en què explica l'activitat i els criteris del segell pel que fa a les traduccions, i una entrevista amb la gran traductora de l'àrab Margarida Castells, que repassa, de la mà de la Nina Valls, una trajectòria inacabable i plena de versions cabdals, com ara *Les mil i una nits*.

...com la lleva de les fulles és la dels homes... i la vida continua...

Esperem que gaudiu del número de tardor.